

waterschap
**vallei en
veluwe**

2025
Voorjaarsbrief

Inleiding

Jaarlijks legt het college van d&h een voorjaarsbrief voor aan het algemeen bestuur. De voorjaarsbrief is een jaarlijkse koers op hoofdlijnen, waarin duiding wordt gegeven aan ontwikkelingen die van invloed zijn op de vastgestelde doelen, beleid en/of financiën. Op basis van deze actuele inzichten stelt het algemeen bestuur de kaders vast voor de begroting van 2025 en verder.

Kernboodschap

Gezien de grote maatschappelijke opgaven gecombineerd met de toenemende dynamiek in onze omgeving nemen de uitdagingen toe om onze doelen daadwerkelijk te kunnen realiseren maar ook om hiervoor betrouwbare meerjaren prognoses te maken.

We zijn beleidsrijk met een vastgestelde geactualiseerde Blauwe Omgevingsvisie (BOVI2050) en Blauw Omgevingsprogramma (BOP) 2022-2027 dat op schema ligt. Daarmee zijn we op inhoud koersvast. De focus ligt de komende jaren op het versterken van de uitvoeringskracht en tegelijkertijd het creëren van stabiliteit in de organisatie.

Daartoe:

- Ontwikkelen we het adaptief programmeren door om in te spelen op actuele kansen, vertragingen en risico's. De programmeertafel maakt analyses van knelpunten en bereidt integrale keuzes en adviezen voor. Het tijdig programmeren en voorzien in gekwalificeerd personeel is daarbij op dit moment het grootste aandachtspunt. Het budgetrecht en het mandaat vanuit het algemeen bestuur blijven daarbij kaderstellend;
- Investeren we in het welzijn en de ontwikkeling van medewerkers. Belangrijke elementen zijn opleiding en ontwikkelingsmogelijkheden en aandacht voor en verminderen van werkdruk;
- Ontwikkelen we een strategisch personeelsbeleid waarmee wij de juiste mensen met de juiste vaardigheden kunnen aantrekken én behouden en kijken we vooruit naar welke competenties en expertise we met elkaar nodig hebben. Ook het verkennen van nieuwe samenwerkingsmogelijkheden met partners en marktpartijen hoort hierbij;
- Zijn integrale inspanningen nodig op het gebied van o.a. projectmanagement, datagedreven werken, informatievoorziening en bedrijfsvoering.

We bouwen daarbij voort op de organisatieontwikkeling, waarbij de condities en randvoorwaarden zijn gecreëerd om toe te groeien naar een toekomstbestendige en open netwerkorganisatie.

Context

De thema's uit de vorige voorjaarsbrief zijn nog steeds actueel. Dit zijn onder andere de geopolitieke ontwikkelingen, grondstoffenschaarste en de krapte op de arbeidsmarkt. Artificial intelligence (AI) en cybersecurity spelen een steeds grotere rol in ons werkveld, waaruit zowel kansen als bedreigingen voortvloeien.

De huidige politieke situatie in ons land met een demissionair kabinet zorgt ervoor dat structurele keuzes en besluitvorming rondom controversiële dossiers vertragen (o.a. stikstof en NPLG). Rondom de formatie komen berichten over een mogelijke bezuinigingsopgave, waardoor de onzekerheid toeneemt over bestaande en nieuwe geldstromen vanuit het Rijk. In deze voorjaarsbrief zijn de ontwikkelingen meegenomen die nieuw zijn ten opzichte van vorig jaar.

Doelen

Binnen deze context bevestigen de klimaatscenario's en weersextremen de urgentie van onze doelen. In het landelijk gebied ligt de aandacht op o.a. grondwater, waterbeschikbaarheid en biodiversiteit. Om de doelen uit Europese richtlijnen voor wat betreft waterkwaliteit te realiseren zijn forse investeringen nodig in onze zuiveringen. Dat vraagt naar een transitie in het stedelijk gebied en een transitie naar de zuivering van de toekomst waarbij de kringloopgedachte in de waterketen voorop staat. Binnen het programma veiligheid staat de komende jaren de uitvoering van een groot dijkversterkingsproject gepland en vinden voorbereidende werkzaamheden plaats voor een tweede. Gezien de klimaatscenario's is bovendien een bredere kijk nodig op veiligheid, waarbij naast het versterken van dijken ook aandacht is voor meerlaagsveiligheid en integraal riviermanagement.

De inhoudelijke koers van het waterschap is vastgelegd in de BOVI2050, die is vertaald in het BOP. De BOP bevat de doelen die ten grondslag liggen aan de programmering en meerjarenbegroting. Voor zover binnen onze invloedssfeer liggen we op schema om de gestelde streefwaarden van het BOP in 2027 te realiseren, waardoor er geen aanleiding bestaat om de meerjarenprogrammering aan te passen. In 2024 heeft het algemeen bestuur unaniem ingestemd met de actualisatie van de BOVI2050. De impact hiervan wordt opgenomen in het BOP 2028-2033. De uitvoering van de bestuursagenda ligt eveneens op schema en is zoveel mogelijk geïntegreerd met al lopende processen.

Om onze doelen te bereiken blijft het effectief samenwerken met onze partners essentieel. Vanuit onze rol als partner in de regioarrangementen brengen wij in dat de te ontwikkelen gezamenlijke gebiedsprogramma's water en bodem sturend zijn. Datzelfde geldt voor de ruimtelijke ontwikkelingen in de NOVEX-gebieden (Utrecht Amersfoort, Arnhem Nijmegen Foodvalley en Regio Zwolle). Daarbij is het eveneens van belang om de wateropgave te integreren met andere maatschappelijke opgaven. Vanuit deze regionale samenwerking komt steeds vaker de vraag of wij ook meefinancieren in de voorbereiding. Tot op heden stellen wij via de inzet van onze medewerkers onze kennis en kunde beschikbaar maar gaan we nog niet uit van directe financiering van nieuwe samenwerkingsvormen. Dit kan bij de doorontwikkeling van de arrangementen richting uitvoering wel aan de orde komen.

Door het algemeen bestuur is in 2022 de koers 'water en maatschappij' vastgesteld. Naast het BOP geeft deze koers richting aan afwegingen binnen de programmering. De belangrijkste elementen uit deze koers zijn:

- We zetten onze mensen en middelen daar in waar we de grootste maatschappelijke impact behalen;
- We zetten in op de maatschappelijke opgaven Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en verstedelijking. Vanuit 'water en bodem sturend' willen we aan de voorkant van ruimtelijke ontwikkelingen aan tafel zitten;
- We verkrijgen inzicht in de actuele staat van onze assets en risico's en ontwikkelen assetmanagement in een versneld tempo door;
- We richten ons op toekomstbestendigheid. We werken toe naar een gezond waterbodemsysteem, waarbij we als waterschap het principe van 'niet afwentelen' hanteren, niet op toekomstige generaties, niet naar andere gebieden of functies en niet van privaat naar publiek;
- We ontwikkelen een visie op 'onderzoek & ontwikkeling'.

Ontwikkelingen

Ten opzichte van de vorige voorjaarsbrief zien wij drie nieuwe ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zullen invloed hebben op het samenspel van realisatie van onze doelen, de financiële positie en het belastingtarief. De impact van de ontwikkelingen is echter nog niet voldoende uitgekristalliseerd om concreet te vertalen in deze voorjaarsbrief. Zodra de impact duidelijk is, wordt dit meegenomen bij de begroting 2025 en/of zo nodig met separate voorstellen voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Netcongestie

Het elektriciteitsnet is op veel plekken overbelast. Dit probleem is inmiddels zo groot en acuut dat we hier ook als waterschap mee te maken hebben. Netcongestie heeft impact op doelrealisatie en/of werkt kostenverhogend. Daarentegen heeft een groot deel van onze opgaven betrekking op vitale infrastructuur, waarvan belemmering door netcongestie onwenselijk¹ is. We hebben inzicht in de knelpunten, blijven dit monitoren en werken aan mogelijke oplossingsrichtingen. Dit zijn maatwerkoplossingen, waarvan de consequenties op doelen en middelen in kaart worden gebracht door een kernteam netcongestie. Omdat de consequenties nog niet duidelijk zijn danwel te onzeker, zijn in deze voorjaarsbrief de programmering en benodigde middelen niet aangepast.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Het demissionaire kabinet heeft het ontwerp-NPLG ter inzage gelegd, maar laat de besluitvorming over aan het nieuwe kabinet. Daarnaast zijn besluiten ten aanzien van het transitiefonds controversieel verklaard. Na de verkiezingen is het beeld ontstaan dat de voorgestelde aanpak niet ongewijzigd doorgaat, hetgeen tot onzekerheid leidt bij de betreffende sectoren (o.a. agrariërs) en medeoverheden. Dit kan invloed hebben op geprogrammeerde activiteiten en projecten, aangezien de stakeholders die nodig zijn voor de realisatie een afwachtende houding aannemen. Wij gaan er nog steeds vanuit dat het benodigde watersysteemherstel voor de toekomst alleen via een integrale aanpak met grondeigenaren tot stand kan komen. Het NPLG biedt hiervoor het goede instrument. Echter de impact op doelen, middelen, risico's en afhankelijkheden is onzeker. Daarom is in deze voorjaarsbrief de programmering niet aangepast en gaan wij voor de jaren na 2027 uit van watersysteemherstel via een gebiedsgerichte aanpak samen met landbouw en natuuropgaven.

¹ Tweede Kamer, motie van het lid Grinwis (29023-481, d.d. 28 februari 2024)

Het waterschap heeft echter ook een eigen verantwoordelijkheid bijvoorbeeld om te voldoen aan de verplichtingen vanuit de KRW in het landelijk gebied. Via de rwzi's nemen we de komende jaren gerichte maatregelen die we eigenstandig kunnen uitvoeren. Met de huidige programmering van maatregelen in het watersysteem (vistrappen en natuurvriendelijke oevers) realiseren wij de overige KRW doelen voor zover wij daar invloed op hebben. De fysisch-chemische KRW doelen vragen vooral maatregelen in de beekdalen, die wij alleen samen met gebiedspartners uit kunnen voeren. In 2024 werken wij een aantal scenario's uit ter voorbereiding op strategische keuzes rondom positiebepaling van het waterschap.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Het doel van de alliantie HWBP is om in 2050 alle primaire waterkeringen te laten voldoen aan de waterveiligheidsnorm. De verwachte versterkingsopgave is ten opzichte van de start van het HWBP toegenomen mede door klimaatverandering. Door deze toenemende opgave en ook gestegen (grondstof)prijzen stijgt het kostenniveau van versterkingsprojecten en daarmee de kosten van het totale programma. De huidige afspraken rondom financiering van het HWBP zijn hierdoor ontoereikend om de doelstelling in 2050 te halen. De verwachting is dat dit einde planperiode (2029/2030) leidt tot een structureel fors hogere bijdrage van de alliantiepartners. Hierover komt meer duidelijkheid in de loop van 2024. Daarom is deze verhoging niet doorgerekend in deze voorjaarsbrief.

Keuzemogelijkheden

De opgaven van het waterschap zijn groot en leiden de komende jaren tot grote investeringen met name in onze zuiveringen. Tegelijkertijd zijn middelen schaars. Zowel de arbeids-, inhuur- als aanneemmarkt is gespannen en ook de beschikbaarheid van materialen en grondstoffen staat onder druk. Dit vraagt dus om het maken van ingewikkelde keuzes in doelen en projecten die allen nodig en van waarde zijn. Ook als soms niet alle informatie beschikbaar is en de nodige onzekerheden bestaan. Vervolgens vraagt dit dat we achter deze keuzes staan. Eigenlijk is dit het hoofdthema voor bestuur en management de komende tijd. Extra complicerende factoren zijn netcongestie en de dynamiek in de omgeving door kabinetsformatie en EU-verkiezingen. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om meerjarig van tevoren te bepalen wat de benodigde en beschikbare middelen zijn voor onze activiteiten en projecten. De mate van onzekerheid in de voorspelbaarheid van onze prognoses neemt toe. Tegelijkertijd willen we een zo stabiel en betrouwbaar mogelijke lastenindicatie geven. Daarom wordt een aantal keuzes voorgelegd aan het algemeen bestuur die wordt onderscheiden in te realiseren doelen en wijze van financieren.

Te maken keuzes in te realiseren doelen

Op inhoud zijn we koersvast: we liggen op schema om de BOP te realiseren, waardoor er geen aanleiding bestaat om de meerjarenprogrammering aan te passen. Daarom is de huidige meerjarenraming (op basis van bestaand beleid) geactualiseerd. Deze validatie leidt tot een toename van de exploitatie van € 2,6 miljoen t.o.v. de jaarschijf 2025 uit de meerjarenraming (totaal begrote netto kosten ad € 212,8 miljoen wordt met € 2,6 miljoen verhoogd naar € 215,4 miljoen). Voor een specificatie zie de paragraaf Financieel begrotingskader.

Daarbij is het uitgangspunt gehanteerd dat de loonsom wordt gestabiliseerd en in deze voorjaarsbrief geen extra geld wordt opgenomen voor personeelskosten. Gezien de uit- en instroom van collega's is het absorptievermogen van de organisatie bereikt. Wel ontstaan er op sommige plekken in de organisatie (tijdelijke) gaten waardoor bepaalde prestaties niet kunnen worden geleverd of tegen andere normen. Om de continuïteit en flexibiliteit zoveel mogelijk te waarborgen wordt de vacatureruimte ingezet voor vervanging maar ook voor het invullen van nieuwe functies en tijdelijke inhuur of adviesopdrachten. Daarnaast wordt er extra ingezet op recruitment en wordt er gewerkt aan meer snelheid in het vacatureproces. Kanttekening daarbij is dat het vinden van gekwalificeerde tijdelijke capaciteit niet vanzelfsprekend is.

In de bestuursagenda is de wens opgenomen naar een verkenning van het stimuleren van ecosysteemdiensten. Daarnaast wordt in de bestuursagenda om inzicht gevraagd in het afkoppelen van verhard oppervlak om het aantal riooloverstorten te verlagen en verontreiniging aan de bron te voorkomen. Beide zijn financieel niet vertaald in de huidige meerjarenraming en vragen separaat bestuurlijk besluit.

Vooruitlopend op bestuurlijke besluitvorming kan het algemeen bestuur kiezen om de financiële impact in het kader voor de begroting 2025 op te nemen:

1. Ecosysteemdiensten: scope en daarmee financiële impact kan variëren maar vooralsnog € 0,3 miljoen per jaar structureel;
2. Bijdrageregeling ontvlechten waterstromen: € 1 miljoen per jaar van 2025 t/m 2030.

Te maken keuzes in financiering investeringen

Vooraf in de waterketen bestaat de komende jaren een investeringsgolf van gemiddeld € 75 miljoen per jaar door een combinatie van assetmanagement en benodigde investeringen in KRW-maatregelen. Deze grote opgave staat op gespannen voet met beschikbaarheid van personeel voor projectmanagement en capaciteit in de aanneemsector. Voor de lopende projecten lijkt deze opgave realiseerbaar, maar gezien de landelijke opgaven in gehele water- en infrasector is dit niet houdbaar. Dit vraagt om een efficiënte programmering van projecten (bijvoorbeeld het efficiënter inzetten van projectteams) en alternatieve oplossingsrichtingen. Daartoe wordt op landelijk niveau (o.a. in de Vereniging voor Zuiveringsbeheerders) gekeken hoe we daarin samen kunnen optrekken en toch de opgaven voor elkaar krijgen.

Gezien deze mate van onzekerheid in de tijdige realisatie van de geraamde investeringen wordt aan het algemeen bestuur de keuze voorgelegd in welke mate de kapitaallasten van waterketenprojecten door worden berekend in het belastingtarief:

1. De afschrijvings- en rentelasten van de geprogrammeerde investeringen voor 100% doorrekenen in het belastingtarief.
2. Te sturen op een 100% realisatie van de geprogrammeerde investeringen maar deze niet volledig door te rekenen in de belastingtarieven. Op basis van historische gegevens rondom realisatiegraad en investeringsbedragen wordt 50% van de geprogrammeerde investeringen in de waterketen doorgerekend in de kapitaallasten. Dat resulteert in een lager belastingtarief. Het risico bestaat dat de schaarste in de aanneemarkt een opwaarts prijseffect heeft bij aanbestedingen, waardoor alsnog een overschrijding van de kapitaallasten ontstaat. De impact hiervan zal echter grotendeels later in de planperiode plaatsvinden, waardoor zo nodig kan worden bijgestuurd in de voorjaarsbrief 2026. Indien de realisatiegraad van de investeringen toch groter is dan de financiële dekking, dient een (tijdelijk) beroep gedaan te worden door het algemeen bestuur op de algemene reserves. De reserves kunnen dan in het volgende begrotingsjaar weer worden aangevuld.

Financieel begrotingskader

De financiële vertaling resulteert in een lastendruk die als kader voor de begroting 2025 wordt gehanteerd. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- CPB-index voor loon en inflatie en inschatting treasurycommissie:

	2025	2026	2027	2028	2029
Loon	4,4%	3,8%	4,8%	4,0%	4,0%
Inflatie	2,8%	2,4%	2,3%	2,3%	2,3%
Rente	3,0%	2,75%	2,5%	2,5%	2,5%

- Het hogere saldo van de bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteem voortvloeiend uit de jaarrekening 2023 ad € 2,1 miljoen is volledig ingezet in 2025.
- De begrote toevoeging aan de algemene reserve zuiveringsbeheer in 2025 en 2026 ten behoeve van het weerstandsvermogen is niet langer nodig als gevolg van de resultaatbestemming in de jaarrekening 2023.

Bij het opstellen van de meerjarenraming wordt een zo goed mogelijke inschatting gemaakt. De grootste onzekerheden zijn:

- We zien om ons heen dat bij een gespannen arbeidsmarkt steeds vaker een arbeidsmarkttoelage wordt toegekend om voldoende gekwalificeerd personeel binnen te halen. Dit is niet verdisconteerd in de gehanteerde loonindex.
- In deze voorjaarsbrief is een structurele verhoging van de solidariteitsbijdrage van het HWBP opgenomen van € 1 miljoen per jaar. Van het HWBP is nog geen geactualiseerde berekening ontvangen voor de jaren 2024 e.v., waardoor de daadwerkelijke bijdrage kan afwijken.
- Een aantal lopende (grote) aanbestedingen kan impact hebben op de exploitatiebegroting (o.a. slibtransport, poly-elektrolyt, energie en luchtbehandelingsinstallaties).

Exploitatie

De validatie van de huidige meerjarenraming (op basis van bestaand beleid) leidt tot een toename van de exploitatie van € 2,6 miljoen t.o.v. de jaarschijf 2025. Deze toename kan als volgt worden gespecificeerd:

Netto kosten x € 1 miljoen	2025	2026	2027	2028	2029
Begroting '24	212,8	218,9	230,9	241,8	
Asset management	2,4	2,0	1,6	1,6	
HWBP bijdrage	1,0	1,0	1,0	1,0	
Verbonden partijen	0,6	0,6	0,5	0,7	
Dotatie baggerreserve	0,5	0,5	0,5	0,5	
Duurzaamheid	0,4	0,3	0,1		
Circulair maaisel	0,3	0,3	0,3	0,3	
Waterbewustzijn	0,2	0,2	0,2	0,2	
Overigen	-0,0	-0,2	0,3	0,4	
Elektra inkoop	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	
Begrotingsvalidatie	4,6	4,0	3,8	4,0	
Loonindex en inflatie	0,0	-0,5	-0,5	-1,2	
Afschrijvingen	-1,3	-2,0	-1,4	-1,1	
Rente	-0,8	-0,9	-1,2	-1,4	
Totaal in EUR	2,6	0,6	0,6	0,4	
Totaal in %	1,2%	0,3%	0,3%	0,2%	
VJB '25	215,4	219,5	231,5	242,2	249,9
Waarvan netto kosten per taak					
Watersysteembeheer	91,2	94,1	97,5	100,4	104,1
Zuiveringsbeheer	124,2	125,4	134	141,8	145,8

Investerings

Onderstaande grafiek geeft inzicht in het verloop van de meerjaren investeringsraming, waarbij geen rekening is gehouden met te ontvangen subsidies.

BRUTO INVESTERINGEN BEDRAGEN X € 1 MILJOEN

Hierna worden de investeringen per programma op hoofdlijnen toegelicht en gespecificeerd. Het programma besturen en belastingen is daarbij verder niet uitgewerkt. De bruto-investeringen van dit programma bedragen over de planperiode € 7,1 miljoen en bestaan voor € 5,2 miljoen uit projecten ten behoeve van informatieveiligheid (NIS2).

PROGRAMMA WATERVEILIGHEID

Bedragen x € 1 miljoen	Totaal bruto	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal netto
Primaire keringen	64,4	16,9	16,3	16,3	14,3	0,7	4,5
Overige keringen	23,7	0,9	8,7	7,1	7,1	-	6,4
Totaal	88,2	17,8	25,0	23,3	21,3	0,7	10,9

De dijkversterking Grebbedijk neemt het grootste deel voor haar rekening met een investering van bruto € 63,7 miljoen, waarvan € 0,7 miljoen in de planuitwerkingsfase. De verkenning IJsseldijken is nog niet opgenomen in de investeringsraming, maar leidt mogelijk vanaf 2029 tot programmering. De investeringen in overige keringen hebben volledig betrekking op Hoenwaard2030.

PROGRAMMA WATERSYSTEEM LANDELIJK GEBIED

Bedragen x € 1 miljoen	Totaal bruto	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal netto
Watersysteem	58,0	9,9	3,6	6,8	15,6	22,0	16,8
Materiaal en gebouwen	3,0	0,8	1,2	0,3	0,3	0,4	3,0
Kunstwerken	17,0	11,1	3,7	0,9	1,3	-	15,3
Totaal	78,0	21,9	8,6	7,9	17,2	22,4	35,1

Voor het watersysteem is € 16,0 miljoen geraamd in de planperiode voor droogtebestrijding in het algemeen en daarnaast specifiek € 2,7 miljoen voor verdrogingsbestrijding Lampenbroek in 2025. In 2028 en 2029 is ten behoeve van watersysteemherstel (gekoppeld aan gebiedsontwikkeling) voor € 23,0 miljoen geraamd. Kunstwerken bevat voor € 10,7 miljoen de renovatie van gemaal Terwolde, waarvan € 8,6 miljoen in 2025.

PROGRAMMA WONEN EN ZUIVEREN

Bedragen x € 1 miljoen	Totaal bruto	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal netto
Transportstelsels	35,6	6,9	7,2	6,9	7,3	7,3	35,6
Zuiveringsinstallaties	226,0	36,0	40,6	33,6	54,9	60,9	220,1
Slibverwerkingsinstallaties	100,0	29,1	25,0	33,4	10,8	1,7	100,0
Overig	6,0	1,2	1,1	1,0	0,9	2,0	6,1
Totaal	367,6	73,2	73,8	74,9	74,0	71,8	361,8

In renovatie en nieuwbouw van onze locaties Ede, Bennekom, Hattem en Renkum wordt in deze periode € 218 miljoen geïnvesteerd. Dit zijn met name investeringen in het kader van assetmanagement en centralisatie van de slibverwerking in de Duurzame Regio Zuid. Tegelijkertijd wordt bij deze investeringen ook zo veel mogelijk geanticipeerd op toekomstige eisen vanuit de nieuwe Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater. In het licht van de Kader Richtlijn Water worden de komende jaren aanvullende maatregelen gerealiseerd op onze locaties Apeldoorn, Soest, Elburg, Harderwijk en Amersfoort (waaronder zandfilters voor een investeringsbedrag van € 21,9 miljoen). Tot slot vinden de komende jaren ook de nodige investeringen plaats in transportleidingen en rioolgemalen om zo het transport van rioolwater naar onze zuiveringen te kunnen garanderen.

Lastendrukprofielen

Uit voorgaande vloeit onderstaande lastendruk voort. Die worden in een aantal tabellen gepresenteerd conform de landelijk vastgestelde profielen. Tabellen 2, 3 en 4 vormen tevens de uitwerking van de keuzemogelijkheden.

Tabel 1: de lastendrukprofielen opgenomen in de huidige begroting 2024 zoals in november 2023 door u is vastgesteld.

Tabel 2: de lastendrukprofielen waarbij de begroting is gevalideerd op actuele kostenramingen zijnde € 2,6 miljoen extra in de exploitatie t.o.v. tabel 1 (dit noemen we basis).

Tabel 3: de lastendrukprofielen uit tabel 2 (validatie) plus de raming over het nog te nemen besluit door het algemeen bestuur over ecosysteemdiensten en bijdrageregeling ontvlechten waterstromen en een financiering van 100% van de investeringsraming.

Tabel 4: de lastendrukprofielen uit tabel 3 maar dan met 50% financiering van de investeringen.

De gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op de huidige ramingen. De meerjarige cijfers zullen de komende jaren mogelijk hoger uitvallen mede gelet op de grote opgaven voor het zuiveringsbeheer en de grote onzekerheden. Overigens wordt op het moment van schrijven van deze voorjaarsbrief het gesprek gevoerd op landelijk niveau om de profielen in 2025 te wijzigen. Dit krijgt zijn beslag in de begroting 2025.

TABEL 1 LASTENDRUKPROFIEL BEGROTING 2024

Profiel	Bedragen x € 1					% stijging				
	2025	2026	2027	2028	2029	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029
Huishouden (eenpersoons; met huurwoning)	140	143	149	155	160	6,9%	2,2%	4,2%	3,9%	3,3%
Huishoudens (met huurwoning)	294	300	313	328	338	6,3%	1,9%	4,5%	4,5%	3,3%
Huishoudens (met eigen woning)	349	356	372	388	400	7,2%	2,2%	4,4%	4,3%	3,0%
Agrarisch bedrijf BEMALEN	3.998	4.144	4.324	4.470	4.650	9,2%	3,6%	4,4%	3,4%	4,0%
Agrarisch bedrijf ONBEMALEN	2.800	2.900	3.026	3.129	3.254	9,1%	3,6%	4,4%	3,4%	4,0%
Natuurterrein	2.957	3.070	3.203	3.308	3.426	9,4%	3,8%	4,4%	3,3%	3,6%
Groothandel	1.108	1.137	1.187	1.234	1.262	8,8%	2,6%	4,4%	4,0%	2,3%
Productiebedrijf voedingsmiddelen	26.012	26.506	27.757	29.116	29.988	6,4%	1,9%	4,7%	4,9%	3,0%

TABEL 2 LASTENDRUKPROFIEL BASIS

Profiel	Bedragen x € 1					% stijging				
	2025	2026	2027	2028	2029	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029
Huishouden (eenpersoons; met huurwoning)	139	143	149	154	158	6,6%	2,3%	4,5%	3,7%	2,4%
Huishoudens (met huurwoning)	292	296	312	326	333	5,7%	1,3%	5,4%	4,4%	2,3%
Huishoudens (met eigen woning)	346	353	370	385	395	6,3%	1,9%	5,0%	4,1%	2,4%
Agrarisch bedrijf BEMALEN	4.018	4.237	4.395	4.528	4.691	9,8%	5,4%	3,7%	3,0%	3,6%
Agrarisch bedrijf ONBEMALEN	2.812	2.961	3.073	3.167	3.279	9,6%	5,3%	3,8%	3,1%	3,6%
Natuurterrein	2.975	3.147	3.262	3.357	3.482	10,0%	5,8%	3,6%	2,9%	3,7%
Groothandel	1.095	1.125	1.176	1.220	1.252	7,5%	2,8%	4,5%	3,7%	2,7%
Productiebedrijf voedingsmiddelen	25.761	25.983	27.490	28.822	29.488	5,4%	0,9%	5,8%	4,8%	2,3%

TABEL 3 LASTENDRUKPROFIEL BASIS + KEUZEMOGELIJKHEDEN IN TE REALISEREN DOELEN EN 100% FINANCIERING INVESTERINGEN

Profiel	Bedragen x € 1					% stijging				
	2025	2026	2027	2028	2029	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029
Huishouden (eenpersoons; met huurwoning)	140	143	150	155	159	7,2%	2,3%	4,5%	3,6%	2,4%
Huishoudens (met huurwoning)	294	298	313	327	335	6,2%	1,3%	5,3%	4,4%	2,3%
Huishoudens (met eigen woning)	348	355	372	387	397	6,9%	1,9%	4,9%	4,1%	2,4%
Agrarisch bedrijf BEMALEN	4.053	4.272	4.430	4.563	4.726	10,7%	5,4%	3,7%	3,0%	3,6%
Agrarisch bedrijf ONBEMALEN	2.836	2.985	3.097	3.191	3.303	10,6%	5,2%	3,8%	3,0%	3,5%
Natuurterrein	3.002	3.174	3.289	3.384	3.509	11,0%	5,7%	3,6%	2,9%	3,7%
Groothandel	1.102	1.132	1.183	1.227	1.259	8,2%	2,8%	4,5%	3,7%	2,6%
Productiebedrijf voedingsmiddelen	25.878	26.100	27.606	28.938	29.603	5,9%	0,9%	5,8%	4,8%	2,3%

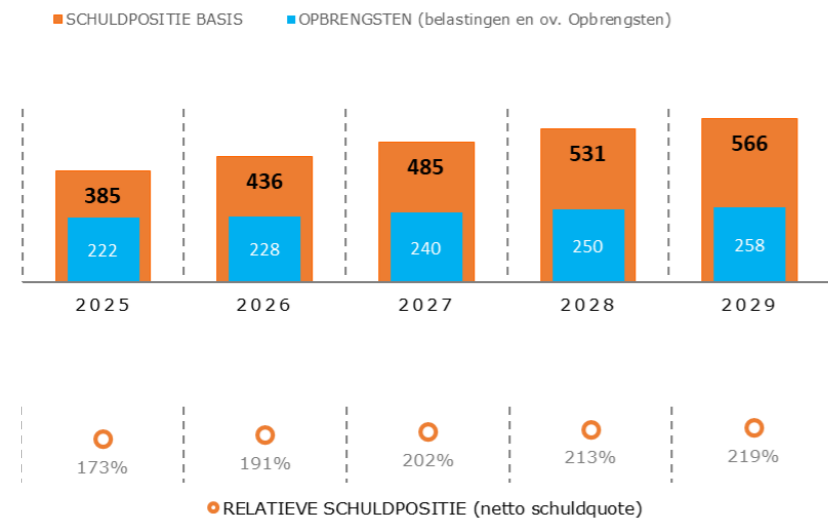
TABEL 4 LASTENDRUKPROFIEL BASIS + KEUZEMOGELIJKHEDEN IN TE REALISEREN DOELEN + 50% FINANCIERING INVESTERINGEN

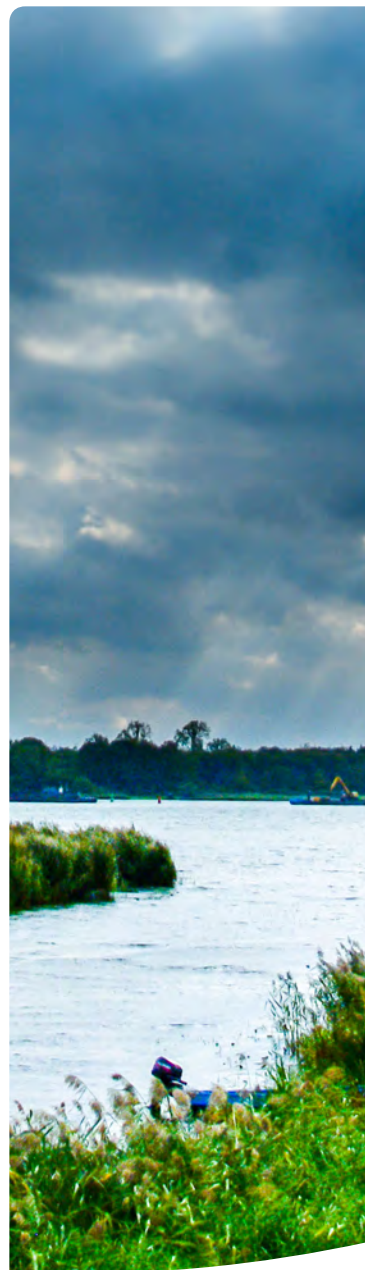
Profiel	Bedragen x € 1					% stijging				
	2025	2026	2027	2028	2029	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029
Huishouden (eenpersoons; met huurwoning)	140	143	146	149	152	7,0%	2,2%	2,1%	2,0%	2,5%
Huishoudens (met huurwoning)	293	297	302	308	316	5,9%	1,2%	1,9%	2,0%	2,5%
Huishoudens (met eigen woning)	347	353	361	368	377	6,7%	1,8%	2,1%	2,0%	2,6%
Agrarisch bedrijf BEMALEN	4.047	4.257	4.406	4.533	4.694	10,5%	5,2%	3,5%	2,9%	3,5%
Agrarisch bedrijf ONBEMALEN	2.832	2.975	3.077	3.165	3.275	10,4%	5,1%	3,4%	2,9%	3,5%
Natuurterrein	2.998	3.163	3.278	3.376	3.498	10,9%	5,5%	3,6%	3,0%	3,6%
Groothandel	1.099	1.129	1.155	1.181	1.213	7,9%	2,7%	2,4%	2,2%	2,7%
Productiebedrijf voedingsmiddelen	25.797	26.013	26.490	27.031	27.709	5,6%	0,8%	1,8%	2,0%	2,5%

Schuldpositie

Het algemeen bestuur heeft de norm voor de schuldpositie vastgesteld op 195% van de opbrengsten. Eind 2024 wordt een voorstel voorgelegd aan het algemeen bestuur over de schuldpositie. De ontwikkeling wordt weergegeven in onderstaande grafiek.

SCHULDPOSITIE BEDRAGEN X € 1 MILJOEN

© Benno Wouink, Randmeer en Nieuwe Kanaal bij Noordeinde

20240045